

[Finansministeren.]

i udvalget, går ud på, at 30 pct. af en eventuel merindtægt skal fritages for indkomstskat til staten.

Efter lovforslaget, der er udarbejdet på grundlag af denne skitse, skal personer, hvis skattepligtige indkomst for skatteåret 1957—58 er større end forrige års indkomst, have ret til et særligt fradrag i det indkomstbeløb, hvoraf indkomstskatten til staten beregnes. Fradraget udgør 30 pct. af stigningen i den skattepligtige indkomst. Der skal dog ikke gives fradrag, hvis merindtægten er under 200 kr.; og hvis merindkomsten er over 10 000 kr., skal der ikke beregnes fradrag for det beløb, hvorved merindtægten overstiger 10 000 kr. Når man har ment at måtte foreslå en overgrænse, hvorefter merindkomstfradraget højst kan blive 3 000 kr., skyldes det ønsket om at begrænse den skattemæssige fordel ved at fremkalde svingende indkomster, f. eks. gennem udnyttelse af reglerne om nedskrivning af varelager, ekstraordinære afskrivninger m. v.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale forslaget til tingets velvillige behandling.

Jeg skal dernæst tillade mig for det høje ting at fremsætte følgende 4 lovforslag:

- 1) *Forslag til lov om ændring i beskatningen af spiritus og vin,*
- 2) *forslag til lov om ændring i lov om omsætningsafgift af chokolade- og sukkervarer m. m.,*
- 3) *forslag til lov om ændring i lov om afgift af forlystelser og*
- 4) *forslag til lov om forhøjelse af afgiften af parfumer, toiletmidler m. v.*

Det førstnævnte lovforslag går bl. a. ud på en teknisk omlægning af beskatningen af vin fra den gældende engrosomsætningsafgift til literafgift, hvorved man imødekommer et ønske fra vinbranchen, som var fremme ved behandlingen af afgiftsloven her i tinget i marts måned i fjor. Derimod er det endnu ikke lykkedes at finde frem til en lignende reform af engrosomsætnings-

afgiften af spiritus, men jeg håber, at det senere vil lykkes at overvinde de særlige vanskeligheder, som her har vist sig. Det vil naturligvis såvel for erhvervene som for administrationen være en stor fordel at få beskatningen af hele dette vareområde tilrettelagt efter ensartede principper.

Lovforslagene indeholder iøvrigt reguleringer af forskellige afgiftssatser. Afgiften af spiritus, vægtafgiften af chokolade- og sukkervarer og afgiften af biografbilletter foreslås nedsat noget, medens afgiften af parfumer og toiletmidler, hvor afgiftssatsen har været gældende uændret siden 1940, er foreslået forhøjet. Reguleringerne er søgt foretaget på en sådan måde, at de alt i alt ikke vil bevirke nogen væsentlig ændring i statskassens indtægter.

Idet jeg iøvrigt skal henvise til lovforslagenes bemærkninger, skal jeg hermed anbefale forslagene til det høje tings velvillige og hurtige behandling.

Ministeren for offentlige arbejder (Lindberg): Herved tillader jeg mig for det høje ting at fremsætte forslag til lov om ændringer i postloven.

Beregninger, der er foretaget af post- og telegrafvæsenet, viser, at avisbesørgelsen giver et betydeligt underskud. Dette er iøvrigt indlysende, når der foretages sammenligninger med de beløb, som aviserne må betale for omdeling ved tariffønnenarbejdskraft, hvilke beløb er mere end dobbelt så store som de beløb, som post- og telegrafvæsenet kalkulationsmæssigt kan afsætte til omdeling af dagblade.

Avisportoen blev sidst forhøjet i 1952. Den blev dengang fastsat til satser, der var meget lave, og som ikke var ført à jour i forhold til stigningen i lønninger i årene forud. Siden da er lønningerne steget yderligere. Da avisbesørgelsen hører til de forretninger, på hvilke udgiften til manuel arbejdskraft hviler særlig tungt, må det anses for rimeligt at foretage en forhøjelse af avisportoen.

Den foreslåede forhøjelse udgør ialt ca.

[Ministeren for offentlige arbejder.]

60 pct. og anslås at ville andrage et beløb af ialt 10 mill. kr.

Det foreslås samtidig at ændre den laveste vægtsats, 50 g, for breve til 20 g, hvorved Danmark kommer på linie med de øvrige nordiske lande. Denne ændring af vægtsatsen anslås at ville give en merindtægt af ca. 1 mill. kr., således at den samlede foreslåede takstforhøjelse kan anslås til at give ca. 11 mill. kr. årlig.

Jeg skal anbefale lovforslaget til tingets hurtige og velvillige behandling.

Den første sag på dagsordenen var:

Spørgsmål til ministrene.

Af *Heilesen* til forsvarsministeren:

„Vil ministeren oplyse, i hvilket omfang reglementet for flyvevåbnet tillader piloter og mandskab at nyde spiritus og øl, og om der udleveres stærke drikke til mandskabet? Kan i forbindelse hermed ministeren tiltræde, at det siddende beværterlovsudvalg får til opgave at undersøge forsvarrets beværter- og marketenderiforhold?“

Heilesen: Når jeg retter dette spørgsmål til den højtærede forsvarsminister, er det, fordi jeg og mange andre med mig, der tager vort forsvar alvorligt, er dybt rystet over de utilladelige forhold, der har fundet deres afslutning ved retten i Haderslev. „Berlingske Tidende“ giver den 27. april offentligheden et lille indblik i den uhyggelige tildragelse. Jeg beder den højtærede formand om tilladelse til at citere:

„Fire flyverløjtnanter var tiltalt, alle for at have færdedes berusede i uniform på flyvestationens område. Tre af dem var endda under beredskab, den ene frikendtes. Den hovedanklagede, flyverløjtnant K. P. Pedersen, fik 60 dages fængsel. Han havde under drikkeriet gennempryget en kollega, der havde hældt whisky ud over hans bord. Den overfaldne fik svær hjernerystelse og muligvis kraniebrud og har fremdeles mén af overfaldet. For nogle måneder siden var den pågældende flyverløjtnant blevet fradømt køre-

kortet for spirituskørsel, men desuagtet havde han flere gange kørt, og en gang kørte han forbi vagtposten, der gjorde tegn til ham om at standse. Da han ikke standsede, affyrede posten varselkud imod ham. De to andre løjtnanter fik henholdsvis 8 og 10 dages vagtarrest.“

Når man hører en sådan beretning, tager man sig til hovedet og spørger sig selv: Er det muligt, at noget sådant kan ske indenfor de militære flyvestationer i 1956? Giver reglementet i det hele taget tilladelse til nydelse af stærke drikke og øl for piloter og mandskab, der er i tjeneste? Hvem påhviler det at føre tilsyn med, at reglementet overholdes, og hvem betaler de pågældende drikkevarer? Jeg tænker, at den højtærede minister er enig med mig i, at vi ikke har stærke ord nok til at fordømme den skete tildragelse, og at der må drages omsorg for, at noget tilsvarende ikke gentager sig. Mandskabet i flyvæsenets tjeneste er ikke tjent med, at det stemples på en sådan måde, som denne beklagelige tildragelse har givet anledning til.

Vil den højtærede minister være villig til at lade det siddende beværterlovsudvalg foretage en gennemgang af de militære beværter- og marketenderiforhold og lade det afgive indstilling om de fremtidige bestemmelser på dette område? Jeg finder, at de tilstande, jeg her har påpeget, virker fuldkommen demoraliserende, og at de i allerhøjeste grad er med til at undergrave befolkningens tillid til vort militærvæsens værdi.

Forsvarsministeren (Poul Hansen): Jeg deler ganske det ærede medlem hr. Heilesens beklagelse af de tilfælde af overdreven nydelse af spiritus på flyvestationerne, som det ærede medlem fremdrog. Så snart man blev bekendt med disse tilfælde, blev de pågældende sat fra flyvningen, og der blev rejst tiltale mod dem for retten, således som det også fremgik af det ærede medlems udtalelser.

De forekomne tilfælde af overdreven spiritusnydelse har foranlediget flyverkommandoen til at udsende skærpede bestemmelser for udskænkning af spiritus og øl i flyvevåbnets messer o. lign. De nye bestemmelser går i korthed ud på følgende:

[Forsvarsministeren.]

De tidsrum, indenfor hvilke de pågældende har adgang til at købe spiritus, er normalt begrænset til kl. 18—22 og desuden kl. 12—13³⁰ på lørdage og søn- og helligdage. På lørdage og dage op til helligdage kan aftenåbningen forlænges til kl. 23. Personel, som ikke har afsluttet dagens øvelser, samt personel i beredskab kan dog overhovedet ikke få udleveret øl eller spiritus. Tilsvarende bestemmelser gælder for personel, der deltager i øvelser af længere varighed. Øl og spiritus må kun serveres på de steder, som er fastsat af chefen for flyvestationen. Det skal endvidere tilføjes, at der under ingen omstændigheder må forefindes eller nydes øl og spiritus på kvarterer.

Jeg skal til disse bestemmelser knytte den bemærkning, at jeg er bekendt med, at flyverkommandoen ikke har ment at burde gøre dem strengere, end det nu er tilfældet, hvilket hænger sammen med, at man i så stort omfang som muligt vil undgå, at personellet i fritiden opholder sig på restauranter o. lign. udenfor flyvestationen.

Hvad angår mandskabet, kan jeg sige, at der ikke udleveres stærke drikke til dette, og at der ved flyvevåbnet som ved de andre værn ikke er adgang for mandskabet til at købe stærke drikke.

Det ærede medlem hr. Heilesen spørger videre, om jeg kan tiltræde, at det folketingsudvalg, der er nedsat angående beværterlovsforslaget, får til opgave at undersøge forsvarets beværter- og marketenderiforhold. Herom kan jeg oplyse, at i de ud-salg og kantiner, der er indrettet i kaserner og skibe med det formål at give mandskabet lejlighed til at købe daglige nødvendighedsartikler og forfriskninger, må der ikke handles stærkt øl eller stærke drikke. Løvrigt gælder for alt forsvarets værnepligtige mandskab og mather den bestemmelse, at de ikke må indføre eller have stærkt øl eller spiritus på de militære etablissementer. I messer og spiselokaler, hvor de faste befalingsmænd indtager deres måltider, er der for disse befalingsmænd adgang til at købe øl og andre drikkevarer.

Som hele sagen ligger i øjeblikket, synes jeg, den er ordnet på en rimelig og hensigtsmæssig måde, og jeg kan forsåvidt ikke se nogen grund til, at beværterlovsudvalget skal have til opgave at undersøge disse for-

hold, men det står jo udvalget frit for at indhente de oplysninger, det måtte ønske.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Holmberg* til justitsministeren:

„Den ny færdselslov, der trådte i kraft den 1. juli 1955, gav de private hyrevogne ret til frit at søge hyre på såvel offentlige som private gader, veje, pladser m. v. Ifølge meddelelser i dagspressen har der været episoder i Havnegade mellem lillebiler og taxaer, idet lillebiler er forment adgang til kaperrækkerne.

Finder justitsministeren ikke, at den frie hyreret hermed er krænket?“

Holmberg: Den direkte baggrund for mit spørgsmål til justitsministeren er optøjerne i Havnegade mellem taxaer og lillebiler. Jeg spørger, om ministeren ikke mener, at den frie hyreret, som blev gennemført ved den nye færdselslov, er blevet krænket, når lillebilerne er blevet forment adgang til kaperrækkerne. Før lovens vedtagelse måtte lillebilerne som bekendt hverken søge hyre eller lade sig hyre på offentlig gade, vej eller plads. Droskerne måtte heller ikke søge hyre på gaden, dog måtte de lade sig hyre, når de var på vej hjem efter endt tur. Efter lovens vedtagelse må såvel drosker som lillebiler frit søge hyre, som det hedder, overalt på vejene. Det er rigtigt, at det gamle droskemonopol blev angrebet til fordel for den frie næring, men det var også tingets flertals mening. Tilbage er af droskernes monopol, såvidt jeg har forstået loven, kun droskernes eneret til at benytte de af kommunen oprettede offentlige holdepladser samt antalsbegrænsning ved autorisation. Ved forskellige forlystelsespladser, restauranter, sportspladser m. v., som før den nye lov var forbeholdt taxaer, blev efter den nye færdselslov kaperrækkerne blandet for lillebiler og drosker. Publikums ønske om selv at bestemme, hvem de vil betjenes af, blev herved opfyldt, og næringsfriheden blev gennemført.

Såvidt jeg kan skønne, var dette meningen med revisionen, og det er da også blevet praktiseret på denne måde i alt fald i den første tid under den nye færdselslov. De første 10 måneder, fra 1. juli 1955 til 8. maj 1956, blev denne fortolkning af loven re-

[Holmberg.]

spekteret af alle, men det er nok rigtigt, at taxaerne herved har mistet nogen kørsel, og jeg er vidende om, at der fra taxaorganisationerne er rettet henvendelse til politidirektøren med anmodning om en ændring af den praktiserede ordning. Denne ændring kom og gik ud på, at kaperrækkerne ved rutebådene i Havnegade, ved Kvæsthusbroen, i Frihavnen og andre steder pludselig blev erklæret for faste holdepladser for drosker, og lillebilerne blev forment adgang også til kaperrækkerne her. I svaret fra politidirektøren var også det efter min mening ejendommelige anført, at droskernes økonomi ved den frie hyrerets indførelse var blevet væsentligt ringere end tidligere. Jeg fristes næsten til at spørge — jeg skal sige det så pænt som overhovedet muligt —: Kommer det politidirektøren ved? Det var ikke tanken ved lovens vedtagelse, at ordningen skulle praktiseres på den måde. Jeg kan med min bedste vilje ikke se, at loven giver adgang til det, og jeg er spændt på at høre den højtærede ministers svar. Det er ikke alene lillebilernes og taxaernes problem, det er lige så meget et publikumsproblem.

Justitsministeren (Hans Hækkerup): Det ærede medlem hr. Holmberg synes at mene, at den ved den nye færdselslov indførte frie hyreret er krænklet ved den ordning, som af Københavns politi er gennemført med hensyn til hyresøgning i Havnegade, hvor bådene til Bornholm og Sverige lægger til.

Herom vil jeg gerne oplyse, at det, der er sket i Havnegade, er, at man har brugt politiets beføjelse i henhold til færdselslovens § 73, stk. 2, til at udlægge bestemte områder som droskeholdeplads, og jeg må derfor forstå det ærede medlems spørgsmål således: Har der i det foreliggende tilfælde været tale om et misbrug af den beføjelse, der således er tillagt politiet? Politidirektøren har i henhold til færdselslovens § 73, stk. 2, i forståelse med justitsministeriet fulgt den linie, at der på de steder, hvor droskerne påtager sig forpligtelse til til enhver tid at sørge for, at behovet for hyrevogne dækkes, er en særlig begrundelse for at udlægge droskeholdepladser. Jeg har fundet den linie naturlig, idet det må forekomme rimeligt, at der sørges for, at der

er holdeplads til de taxaer, som indfinder sig de pågældende steder for at opfylde deres forpligtelse til at betjene publikum. De dispositioner, der af politiet er truffet i Havnegade, er udslag af dette princip. Man har afmærket 23 holdepladser ved Bornholmerbådene og 26 ved Sverigesbådene, og det er klart, at disse holdepladser ikke kan benyttes af lillebiler, men der er ikke sket nogen indskrænkning i den frie hyreret. Der findes ganske vist i Havnegade udenfor droskeholdepladsen områder, hvor lillebilerne heller ikke må holde, men det er på steder, hvor det af færdselsmæssige grunde er nødvendigt at forbyde lillebilerne at holde, og dette forbud gælder ikke alene lillebiler, men også drosker og andre biler.

Jeg kan tilføje, at vi i ministeriet har taget spørgsmålet om at etablere holdepladser på tilfældige steder op til overvejelse. Efter det tidligere droskerelement var forholdet det, at droskerne ikke frit kunne etablere holdeplads udenfor de vedtagne steder. Bestemmelsen er ikke optaget i det nye droskerelement, men der har været tilsvarende bestemmelser i adskillige politivedtægter.

Jeg finder det ønskeligt, at hele dette spørgsmål, der både vedrører drosker og lillebiler, bliver ordnet efter fuldstændig klare retningslinier.

Holmberg: Nu har vi hørt ministerens svar, og jeg har lyst til at stille et tillægs-spørgsmål: Hvad er egentlig begrundelsen for, at man har ændret den gældende praksis, som har virket godt i de 10 måneder, den har bestået, og således, som den efter mine begreber var ment, da vi vedtog loven. Mener ministeren virkelig, at det er rigtigt i henhold til § 73 administrativt at ændre forholdene i de tilfælde, ministeren selv var inde på, f. eks. ved Bornholmerbådene, hvor der før var plads til 3 drosker og man nu har afmærket til 50, ved Malmøbådene, hvor der før var plads til 6 og man nu har afmærket til 25, og på Kvæsthusbroen, hvor der også er sket en stor udvidelse? Jeg synes, at den fri hyreret ved den fremgangsmåde bogstavelig talt gøres illusorisk.

Jeg mener også, det bør være således, at der ved det sted, man forstår ved en fast holdeplads, må være en telefonboks, så bilerne kan tilkaldes.

[Holmberg.]

Jeg kan med det samme sige, at hvis ministeren fastholder, at den anførte fortolkning af loven er den rigtige, er det muligt, at jeg vender tilbage til denne sag senere.

Justitsministeren (Hans Hækkerup): Jeg mener i og for sig, at jeg overfor det ærede medlem har begrundet, hvorfor politiet har truffet denne disposition, nemlig at taxaerne har forpligtelse til at betjene det publikum, som kommer dér, og derfor må have afmærkede droskepladser. Det ærede medlem mener, at løsningen er forkert, og at spørgsmålet må tages op. Dertil vil jeg gerne sige, at vi er i gang med overvejelser for at finde frem til en løsning af de meget vanskelige problemer, der knytter sig til denne lovbestemmelse. Det ærede medlem vil huske, at den blev indsat under lovforslagets behandling her i tinget. Der findes ingen forarbejder til den, der findes i og for sig intet, der kan tjene til at hjælpe os i fortolkningen af bestemmelsens indhold. Det er det, der har gjort, at vi har taget hele problemet op.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Lynnerup Nielsen* til økonomi- og arbejdsministeren:

„Agter økonomi- og arbejdsministeren at ændre cirkulæret af 5. oktober 1955, således at beskæftigelsesarbejder ikke standses i tiden 1. juni—31. august?“

Lynnerup Nielsen: Når jeg har stillet økonomi- og arbejdsministeren det foreliggende spørgsmål, hænger det sammen med, at det erfaringsmæssigt allerede i sommeren 1955 forvoldte megen utilfredshed ude i kommunerne, at igangsatte beskæftigelsesarbejder blev standset, naturligvis i særlig grad hos de arbejdere, der i henhold til beskæftigelsesloven havde opnået et sådant job. Arbejdsløsheden har hele tiden været størst hos de ufaglærte, arbejdsmændene, og de iværksatte foranstaltninger ude i kommunerne har da også taget sigte på at mindske ledigheden netop hos arbejdsmændene. Det er meget forståeligt — især når man tager i betragtning, at arbejdsløshedstallet hos arbejdsmændene ikke bevæger sig ret meget ned under 35 000—40 000 i som-

merens bedste tid — at det har vakt megen bitterhed, at arbejdet stoppes netop i juni, juli og august, således som cirkulæret foreskriver.

Nu må jeg antage, at ministeren vil svare mig, at der sidste år blev givet dispensationer, og det samme finder antagelig sted i denne sommer. Javel, men hvorfor så udsende et sådant cirkulære? De lokale myndigheder, kommunalbestyrelserne, beskæftigelsesudvalgene og arbejdsløshedskasserne, har da de bedste forudsætninger for det rigtige skøn på det sted, hvor sådanne arbejder er i gang. Det viste sig sidste sommer, at meget få af de arbejdere, der var henvist til beskæftigelsesforanstaltninger, som blev standset, opnåede andet arbejde; de måtte derfor friste en nytteløs tilværelse på kontrolstedet, og en gentagelse heraf i denne sommer må forekomme helt urimelig. Under sådanne forhold vil cirkulæret virke meningsløst. Alle de arbejdsmænd, der er blevet henvist til beskæftigelsesarbejde, er mænd, der har en længere tids ledighed bag sig, hvis hele økonomi er undergravet, og som, da de blev henvist til et sådant arbejde, havde håbet derigennem at kunne få de værste huller i hjemmenes økonomi udjævnet. Det er med denne begrundelse, jeg har stillet mit spørgsmål til den højtærede økonomi- og arbejdsminister.

Økonomi- og arbejdsministeren (Krag): Det er rigtigt, at der den 5. oktober i fjor i lighed med, hvad der skete i forfjor, blev udsendt et cirkulære fra arbejdsministeriet, hvorefter det såkaldte sommerstop indførtes, således at de arbejder, der udføres med tilskud i henhold til beskæftigelsesloven, som helhed skulle ligge stille i de tre sommer måneder. Allerede i fjor var der i cirkulæret en dispensationsbestemmelse, og den blev udnyttet i et vist omfang. Den samme dispensationsbestemmelse findes i det cirkulære, der er udsendt for denne sommers vedkommende. Jeg er klar over, at forholdene i denne sommer er en hel del anderledes, end de var i fjor. Ikke mindst på grund af det hårde klima i vinter, som jo standsede alt udendørsarbejde, forekommer der i øjeblikket en ret stor arbejdsløshed og især en stigning i antallet af de langvarigt ledige. Dette forhold gør det naturligt, at dispensationsadgangen i år må bruges i et noget

[Økonomi- og arbejdsministeren.]

videre omfang, end den blev det i fjor. Jeg er da også indstillet på at dispensere i nødvendigt omfang fra sommerstoppet, og i de tilfælde, hvor vedkommende lokale anvisningskontor ud fra beskæftigelsesmæssige overvejelser kan anbefale en sådan dispensation, vil den have gode chancer for at gå igennem. Jeg kan tilføje, hvad der sikkert er det ærede medlem bekendt, at der allerede er givet en lang række dispensationer.

Lynnerup Nielsen: Jeg takker den højtærede økonomi- og arbejdsminister for hans svar. Jeg vil gerne stille et tillægsspørgsmål til den højtærede minister. Det lyder således: I tilfælde af, at visse kommuner måske ikke endnu har gjort brug af adgangen til dispensation, men nu efter den 1. juni skulle komme i tanker om, at der var et eller andet arbejde, de kunne ønske at få udført, vil den højtærede minister da imødekomme disse kommuners andragender om dispensation, selvom de ikke har været indgivet rettidigt?

Økonomi- og arbejdsministeren (Krag): Jeg er klar over, at der findes en række kommuner, som ikke har fået indgivet dispensationsbegæring rettidigt, men som nu gerne vil have lejlighed til at komme frem med den. Jeg skal på det ærede medlems tillægsspørgsmål svare, at de pågældende kommuner skal være velkomne med deres henvendelser, og at de skal blive behandlet efter samme retningslinier som tidligere indkomne henvendelser.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Ragnhild Andersen* til socialministeren:

„Hvad er forklaringen på, at der til en aldersrentemodtager, der har tilskrevet amtmanden angående et personligt tillæg til renten, sendes politi hjem til afhøring af pågældende?

Er det en sædvanlig benyttet fremgangsmåde, og finder socialministeren det i givet fald forsvarligt at opretholde den?“

Ragnhild Andersen: Fornylig bragte jeg i erfaring, at en ældre dame i Roskilde, en aldersrentemodtager, der i et brev havde ansøgt amtmanden om bistand for at få et

personligt tillæg til renten, som svar herpå fik besøg af politiet. Den pågældende dame blev, hvad man sikkert vil forstå, ikke så lidt overrasket, ja, nærmest altereret over det usædvanlige besøg. Hun mente ikke, hun havde noget udestående med politiet og forstod det desuden sådan, at det var kriminalpolitiet, der besøgte hende.

Politiet ville have opklaret, om underskriften på brevet var rigtig, hvad den naturligvis var, og spurgte hende derefter ud om hendes forhold. Sluttelig spurgte den pågældende betjent, om hun ønskede at opretholde sin ansøgning. Hertil svarede hun nej, fordi hun, som hun udtrykte sig, skam ikke ønskede at have politiet rendende.

Fra Roskilde kommune har jeg fået oplyst, at formanden for socialudvalget ikke var bekendt med, at politiet havde besøgt den pågældende, og heller ikke vidste, at amtmanden havde modtaget ansøgningen fra den pågældende. Roskilde kommune kunne oplyse, at den pågældende rentemodtager, hvis helbred er dårligt, havde ansøgt det sociale udvalg om et tilskud til renten, og Roskilde kommunes sociale udvalg havde bevilget 10 kr. ekstra som personligt tillæg. Nu er 10 kr. om måneden et meget lille tilskud til renten, når man er så sløj, at man undertiden må betale andre for at hjælpe sig, og det er da også forklaringen på, at den pågældende rentemodtager i sin nød skrev et brev til amtmanden for om muligt ad denne vej at få et større tilskud til renten.

Den af det offentlige anvendte fremgangsmåde med at sende politi på halsen af ældre, veltjente borgere, som i god tro skriver til de legale myndigheder, forekommer mig at være meget forkastelig. Jeg forstår vel, at amtmanden ønsker at vide besked med tingene, men i dette tilfælde, hvor det drejer sig om en rentemodtager, som ikke har andet end renten i indtægt, skulle det nu ikke være vanskeligt at forstå bevæggrundene for den pågældendes ansøgning. En telefonopringning til det sociale udvalg ville i alt fald være nok til at få oplysning om vedkommendes økonomiske forhold. Selvom man går ind på tanken om, at der nødvendigvis må tales med vedkommende ansøger, forstår jeg ikke, hvorfor i alverden politiet skal rodes ind i det. Det forekommer mig helt uforståeligt, at retsmaskineriet skal sættes

[Ragnhild Andersen.]

i funktion i en sådan anledning. Der er i hver eneste by sociale udvalg, som formentlig er bedre egnet til at blive sendt ud til ældre respektable rentemodtagere.

Jeg vægrer mig ved at tro, at socialministeren finder den anvendte fremgangsmåde passende og stemmende med folkeforsikringslovens ånd og bogstav. Det er derfor, jeg har bedt ministeren om en forklaring på, hvorfor der til rentemodtagere, som søger amtmanden om bistand, sendes politi hjem til afhøring af dem, og jeg spørger her, om det er en sædvanlig benyttet fremgangsmåde, og om socialministeren finder det forsvareligt at opretholde den.

Socialministeren (Strøm): Da det ærede medlem i sit spørgsmål til mig ikke før i dag har fremdraget det konkrete eksempel, må jeg tillade mig at besvare spørgsmålet i al almindelighed; hvis det ærede medlem ønsker, at jeg skal undersøge dels det eksempel, det ærede medlem nævnte, dels andre, vil jeg selvfølgelig gerne gøre det, men min besvarelse gælder altså spørgsmålet i al almindelighed.

Den situation, der er tale om, er den, at en rentemodtager klager til amtet over den afgørelse, det sociale udvalg har truffet i spørgsmålet om, hvorvidt der kan ydes den pågældende et personligt tillæg til aldersrenten. I henhold til folkeforsikringslovens § 40, stk. 11, er forudsætningen for ydelse af sådanne tillæg, at rentemodtagerens forhold er ganske særligt vanskelige, og sagens afgørelse afhænger derfor af, at det bliver tilstrækkeligt oplyst for klageinstansen, d. v. s. amtet, hvordan rentemodtagerens forhold er. Lovgivningen indeholder ingen særlige bestemmelser om, hvordan de nødvendige undersøgelser af en sådan sag skal foretages, men det er en almindeligt gældende regel, at politiet kan benyttes til at fremskaffe oplysninger til brug for myndighederne; amterne har jo ikke mange andre muligheder for at indhente oplysninger i sager, hvor der er klaget over de kommunale myndigheders afgørelser.

I langt de fleste tilfælde er sagen vel tilstrækkeligt oplyst dels gennem de kommunale myndigheder, de sociale udvalg, dels gennem klagerens henvendelse til amtet; men der kan være tilfælde, hvor det må fin-

des ønskeligt at få sagen yderligere belyst og da gennem et udenfor de sædvanlige myndigheder stående organ. Politiets medvirken skal altså være en sikkerhed for, at den klage, der er indgivet til amtet, ikke alene bedømmes efter de kommunale myndigheders oplysninger, men at man direkte hos den pågældende klager får fremskaffet alle de oplysninger, som han mener støtter hans sag. I virkeligheden kan man sige, at politiets medvirken må betragtes som en direkte hjælp for den pågældende.

Jeg skal imidlertid være opmærksom på spørgsmålet og vil iøvrigt i denne forbindelse fremhæve, at der næppe er nogen, der ønsker politiets medvirken, såfremt sagerne på betryggende vis for borgerne kan oplyses på anden måde.

Ragnhild Andersen: Jeg vil gerne takke den højtærede minister for svaret, og jeg forstår af den højtærede ministers sidste udtalelse, at man ikke fra socialministeriets side ønsker politiets medvirken i slige sager, hvor det ikke er nødvendigt, eller når det ikke kan betragtes som en hjælp for den pågældende.

Jeg vil derfor gerne spørge den højtærede minister, om han ikke mener, at man i dette tilfælde er gået ud over rammerne for, hvad der er nødvendigt, eller hvad der kan være en hjælp for den pågældende. Mener ministeren ikke, at det i almindelighed må være de sociale myndigheder, der opklarer den slags sager, og vil det ikke være betimeligt at henstille til amtmændene ikke at gøre brug af politiet undtagen i de af den højtærede minister nævnte tilfælde?

Socialministeren (Strøm): Det er klart, at jeg for mit vedkommende ikke ønsker — og det tror jeg heller ikke andre gør — at politiet skal indblandes i sager, hvor det ikke er nødvendigt, og selvfølgelig har jeg i allerhøjeste grad troen på, at de sociale myndigheder selv er i stand til at fremskaffe de oplysninger, der er nødvendige. Men det, der er tale om, ærede medlem, er, at den pågældende klager over de sociale myndigheders afgørelse, og når sagen så ikke er tilstrækkeligt oplyst, vil jeg gerne have et organ, der står udenfor de sociale myndigheder, til at give oplysningerne til amtet, sådan at man også hører den pågæl-

[Socialministeren.]

dende klagers mening og ikke bare det sociale udvalg, som der er klaget over.

Jeg tror ellers, at jeg er helt enig med det ærede medlem i, at dette spørgsmål nok kan klares på en tilfredsstillende måde.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Carsten Raft* til ministeren for offentlige arbejder:

„Øresundskysten omkring Vedbæk er i nogen tid skredet med ca. 1 meter årlig. Formentlig skyldes det en intensiv sandpumpning, der dog overholder de fastsatte grænser.

Vil ministeren for offentlige arbejder lade undersøge, om ikke det stadigt stigende behov for sand til byggeri og det stadig stærkere sandsugningsmaskinel har gjort disse grænser forældede?“

Carsten Raft: På et af de smukkeste steder ved Øresunds kyst finder der en stor nedbrydning sted. Når man står i de forskellige haver, kan man påvise, at der, 12—15 m ude, stod flagstangen for nogle år siden. Et meget stort, markant træ er helt forsvundet, og hvor der tidligere var flad strand, er der nu brinker.

Det drejer sig — regner man med — om 1 m om året, men da grundene er væsentlig bredere, bliver det antagelig 30 m², og da grundprisen er 25 kr. pr. m², bliver det en ret betydelig sum, der hvert år går til spilde for ejerne, som desuden må lide den tort, at de skal betale skat af det areal, der er flydt ud i vandet, og som ikke er der mere. Og hvor der udføres armeringsarbejder, løber udgiften op til henimod 10.000 kr.

Man har grublet over, hvad årsagen kan være. Havnen i Vedbæk har nu og da været på tale, men skulle det være dens skyld, og skulle nedbrydningen være sket i hele den tid, den har været der, måtte Strandvejen være væk nu. Man taler om, at det måske skyldes kystens særlige form, men skulle det være årsagen, måtte Vedbæk være væk. Nedbrydningen er imidlertid sket i de senere år, og den er sket i den tid, hvor sandpumpningen har været ganske særlig effektiv og voldsom. Der oppumpes meget sand, og det er meget kraftigt maskinel, der

anvendes. Der ligger 4 sandpumpere lige udfor det pågældende sted og suger sand væk, og det er meget naturligt, at der finder skred sted på grund af de huller, der derved skabes.

Sandpumpningen finder sted i den rigtige afstand, som blev fastsat i 1953, 314 m; dette forhulede tal, 314, er man simpelthen kommet til på grundlag af en bestemmelse fra 1908, idet man har foretaget en omregning fra alen til meter. Stort andet er der ikke sket i al den tid, sandpumpningsmaskinellet og teknikken har udviklet sig. Jeg er tilbøjelig til at tro, at sandpumpningen er årsagen. Der kræves meget sand, der pumpes meget, der tages meget væk, og jeg har ved at tale med folk fra den videnskab, som særlig beskæftiger sig med disse ting, fået den opfattelse, at man er tilbøjelig til at mene, at de gamle regler er forældede, idet maskinellet og teknikken er løbet fra disse regler. Det drejer sig her om erhvervsvirksomhed, som udøves ganske legalt, men udøves med tab for de pågældende borgere på grund af forældede regler.

Jeg vil gerne spørge den højtærede minister, om han ikke vil være tilbøjelig til at undersøge denne sag ikke alene ved en kystsikringskommission, men principielt. Alt tyder på, at der er sket en forrykning af tingene i tidens løb på grund af teknikkens udvikling, og alt tyder på, at det vil være naturligt at tage sagen op til principiel undersøgelse.

Jeg takker ministeren for den personlige interesse, han har vist det pågældende tilfælde, og håber, den vil føre til praktiske resultater af betydning for alle.

Ministeren for offentlige arbejder (Lindberg): Det ærede medlem spørger, om jeg vil lade undersøge, om der er grund til at udvide grænserne for kystfredning udfor Vedbæk. Jeg skal oplyse, at det tilkommer kystkommissionen at fastsætte disse grænser. Vandbygningsvæsenet har imidlertid i de senere år haft lejlighed til at undersøge årsagerne til, at kysten nedbrydes på det pågældende sted, og er kommet til det resultat, at det ikke kan tilskrives den sandpumpning, der foregår udfor kysten, idet denne foregår så langt fra land, at det ikke kan skønnes at skade kysten; man mener, at nedbrydningen må formodes

[Ministeren for offentlige arbejder.]

at have sin årsag i selve kystens form — jeg bemærker her, at det ikke er havnen i Vedbæk, men altså selve kysten, som den former sig fra naturens side. Sålænge dette er de sagkyndiges opfattelse, mener jeg ikke, ministeriet bør tage noget initiativ til at søge de gældende fredningsbestemmelser ændret.

Dette udelukker imidlertid ikke lods-ejerne fra at begære spørgsmålet indbragt for kystkommissionen. Jeg skal i denne forbindelse oplyse, at kystkommissionen træffer afgørelse om, hvorvidt omkostningerne ved kommissionens behandling skal udredes af de private, der har begæret forretningen afholdt, eller om de helt eller delvis skal afholdes af statskassen.

Carsten Raft: Jeg kan godt tilråde lods-ejerne at gå den vej, men de har ikke megen tillid til den, for sidste gang kystfredningsmyndighederne ændrede grænserne, gjorde de ikke andet end at regne alen om til meter. Det er ikke nogen stor saglig ting at foretage sig, og det spørgsmål rejste sig da, om det ikke principielt og reelt er selve den almindelige vurdering af disse grænser, det drejer sig om, og jeg gør opmærksom på — som jeg har sagt — at vandbygningsvidenskaben er tilbøjelig til at mene, at i hvert fald denne sag bør undersøges.

Jeg spørger ministeren, om han ikke finder det rigtigt at få en samtale med de pågældende myndigheder på dette område, så at sagen ikke holdes svævende, medens kysten stadig nedbrydes og værdier stadig går til spilde, uden at nogen kan give en forklaring på, hvorfor det sker.

Ministeren for offentlige arbejder (Lindberg): Jeg går ud fra, at det ærede medlem med sine bemærkninger om en principiel undersøgelse mener en undersøgelse ikke alene ved Vedbæk, men alle andre steder, hvor der pumpes sand. Det ligger sådan, at grænserne er forskellige, og kystkommissionerne må i hvert enkelt tilfælde sammen

med den sagkundskab, de har til deres rådighed, fastsætte grænserne. Man kan altså ikke rent principielt undersøge det ene sted, uden at man tager i betragtning de regler, der er fastsat de enkelte steder, hvor der er tale om, at kysten nedbrydes. Imidlertid vil jeg gerne overveje, om der er grund til at optage en samlet undersøgelse af hele spørgsmålet om, hvorvidt den tekniske fremgang, der er sket med hensyn til sandpumpermaskinellet, skulle kunne øve nogen indflydelse i retning af en revision af de principielle regler, der vedrører sandpumpning.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Carsten Raft* til landbrugsministeren:

„Folketingsudvalget om hegnsløven bebudede i sin betænkning i 1950 en lovgivning om høje, skyggende træers skadelige virkning på nabogrundene.

Den stadig stærkere blanding af ny og gammel bebyggelse i byernes omegnskommuner har skærpet problemet. Vil landbrugsministeren undersøge mulighederne for en lovgivning på området?”

Formanden: På grund af landbrugsministerens bortrejse vil den højtærede indenrigsminister på landbrugsministerens vegne besvare det stillede spørgsmål.

Carsten Raft: Da vi i sin tid i et folketingsudvalg i 1950 angående hegnsløvforslaget havde disse bestemmelser til revision, beskæftigede vi os ganske naturligt først og fremmest med det, der i egentlig forstand er hegn, nemlig hegn i selve skellinien. Men man diskuterede også spørgsmålet om, hvad man skal gøre ved store træer, som vokser til og skygger så stærkt, at de skader nabohaven, et spørgsmål, som ikke omfattes af hegnsløven. Der var i udvalget fra alle sider stor interesse for dette problem, således som det også er refereret i udvalgets betænkning; men landbrugsministeren mente ikke, at dette spørgsmål skulle tages op

[Carsten Raff.]

ved den lejlighed, og det var vistnok sagligt fuldkommen rigtigt.

Siden da har den stadig stærkere blanding af ny og gammel bebyggelse i omegnskommunerne skærpet problemet. Og den forventning, man ud fra udvalgets betænkning kunne nære om, at problemet senere ville blive løst, er ikke blevet opfyldt. Formuleringen af udvalgsbetænkningen har også påvirket en domsafgørelse. Såvidt jeg ved, foreligger der en byretsdom, som ikke alene har afvist at foretage noget i et sådant tilfælde, fordi der ikke var lov-hjemmel for det, men oven i købet modsætningsvis har sluttet, at når et folketingsudvalg har stillet i udsigt, at sådanne regler vil komme, og de stadig ikke er kommet, så er det, fordi man ikke ønsker sådanne regler gennemført.

Jeg er tilbøjelig til at tro, at det vil være rigtigt at undersøge, om man ikke alligevel skulle udarbejde lovbestemmelser eller andre regler vedrørende dette problem. Det er en skrækkelig virkning, sådanne store træer kan have. De små haver, der her er tale om, kan være fuldkommen vantrevne, blot 2—3 store træer står og skygger over dem. Spørgsmålet vanskeliggøres derigennem, at det er meget kostbart nutildags at fælde sådanne store træer. I gamle dage kunne man få folk til at fælde træer mod, at de fik træet. Nu koster det hundreder af kroner at få fældet en 2—3 store træer, ja, i et fælde, som jeg var vidne til fornylig, kostede det op til 1 000 kr., fordi det med den teknik, man anvender, bliver særlig kostbart og vanskeligt, når der er huse i nærheden.

Jeg ved, at man mange steder kunne ønske at få en løsning på dette spørgsmål, og jeg ved, at der sker en skade, som jeg synes det var rimeligt at det offentlige hjælp med til at afbøde; disse sager må kunne ordnes naboer eller parter imellem på en retfærdig og fornuftig måde.

Indenrigsministeren (Carl Petersen): Det er rigtigt, at det ærede medlem allerede under forhandlingerne om hegnsloven i samlingen 1949—50 var inde på dette spørgsmål og folketingsudvalget, som behandlede hegnsloven, også drøftede spørgsmålet om indførelse af lovregler angående

høje træers skadelige virkning på naboer. Den daværende landbrugsminister gav, som det fremgår af betænkningen, dengang udtryk for, at dette spørgsmål i det hele taget faldt udenfor hegnslovens område. Der findes ikke i dansk ret almindelige regler om det omhandlede forhold, og domstolene, som skal tage stilling til de tvistigheder, der opstår, må derfor afgøre sådanne sager efter almindelige naboretlige synspunkter, hvilket vel vil sige, at domstolene må tage hensyn til, om ulempen i væsentlig grad overskrider, hvad naboen efter stedets og omgivelsernes beskaffenhed må være forberedt på.

Det er imidlertid et område, hvor der er behov for konkrete overvejelser i hver enkelt sag, og uden at jeg naturligvis på nuværende tidspunkt har haft lejlighed til nærmere at undersøge og overveje spørgsmålet, vil jeg dog tro, at det vil blive vanskeligt at opstille almindelige retsregler, medmindre disse skal være så generelle, at de nærmest svarer til de omtalte naboretlige synspunkter, som bestemmer retstilstanden i dag. Hvis der imidlertid i interesserede kredse — og det vil vel sige grundejer kredse — er interesse for at få undersøgt mulighederne for en lovgivning på dette område, vil jeg mene, at regeringen vil være villig til at undersøge, om der er trang til en sådan lovgivning.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændringer i lov for Færøerne om sygehuse.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 2171, fremsættelsen i tidenden sp. 4748).

Lovforslaget sættes til forhandling.

P. M. Dam: Jeg vil gerne på egne og socialdemokratiets vegne takke den højtærede indenrigsminister for fremsættelsen af nærværende forslag til lov om ændringer i lov for Færøerne om sygehuse, hvilke ændringer man fra mit partis side kan tiltræde og anbefale til det høje tings vedtagelse.